Nofima-forsker Kine Marie Karlsen: Formålet med rapporten er å se på alternative måter å forvalte sjøarealene som havbruksnæringen og andre er interessert i.
Foto: Nofima / Lars Åke Andersen

Kan marine industriparker gi mer areal til havbruk?

Eirik Mikkelsen
SENIORFORSKER / NOFIMA

Kine Marie Karlsen
SENIORFORSKER / NOFIMA

Tonje Osmundsen
FORSKNINGSLEDER / NTNU SAMFUNNSFORSKNING

KRONIKK | 4. JUNI 2019

DEL PÅ FACEBOOK | DEL PÅ TWITTER | 103

Meld deg på vårt nyhetsbrev og få e-post med utvalgte, viktige og spesielt leseverdige innlegg fra Nordnorsk debatt.
Skriv inn din email | Meld på

I rapporten «Endringer i arealplanleggingen av sjøområder? Mulig betydning for havbruk», som nylig er publisert, legges det fram alternative måter å forvalte sjøarealene som havbruksnæringen og andre er interessert i. Rapporten er en del av forskningsprosjektet Havbruksforvaltning 2030 og skrevet av forskere i Nofima i samarbeid med NTNU Samfunnsforskning.

RELATERTE SAKER

- Blå vekst i fjord og langs kyst her i nord
- Ingen grunnrente i havbruk!
- Lakseeventyret på land
- Framtidens sjømatnæring og viktigheten av et stort akuttsykehus ved kysten

FØLG TEMAET:

Havbruk | Lakseoppdrett | Arealplanlegging

I en spørreundersøkelse i 2015 svarte 60% av oppdretterne at arealknapphet er den største utfordringen for utviklingen av næringen. Forskningsrapporten har som hovedhensikt å se på hvordan arealplanlegging kan endres, og hvordan det kan påvirke havbrukets tilgang på arealer. Samtidig ser rapporten på hvilke utslag det kan få for andre næringer og interesser, og om planleggingen kan bli mer tids- og kostnadseffektiv.

I rapporten pekes det på tre endringer som sannsynligvis kan øke tilgangen på areal til havbruk.

- Større planområder
- Auksjon av «areal-blokker»
- Innføring av «marine industriparker»

Større planområder

I et stort planområde vil det vanligvis kunne plasseres inn flere typer aktiviteter enn når et planområde er lite. Det henger sammen både med formelle avstandskrav og hvilke aktiviteter som passer dårlig å ha på samme sted eller nært hverandre. Hvis flere små planområder ses som et større planområde kan derfor aktiviteter som i hvert av de små planområdene ikke kom høyt nok opp på prioriteringslista, også gis plass. Større planområder kan derfor potensielt gi mer areal til havbruk.

Auksjon av blokker

Et annet alternativ er at blokker med areal legges ut for leie på auksjon, hvor det på forhånd er vurdert at noen typer industriell bruk kan være mulig, inkludert havbruk. Med dagens lønnsomhet vil havbruksnæringen stille sterkt i auksjonene. En mer detaljert konsekvensvurdering ville måtte gjøres senere, når type og omfang av havbruk eller annen virksomhet som ønskes startet blir klart. Om en ordning med auksjon av blokker vil gi mer areal til havbruk avhenger selvsagt av hvor mange blokker som legges ut.

Å bruke auksjon for å fordele areal vil innebære betaling for arealbruk. Det knytter seg dermed også til pågående diskusjoner og utredninger om ressursrentebeskatning og totalt skattetrykk på ulike næringer.

Marine industriparker

Å få til flere typer industriell marin aktivitet innenfor et begrenset sjøområde kan være vanskelig i dag, særlig om det krever permanent infrastruktur. Det skyldes blant annet formelle avstandskrav og at ulike typer aktivitet må behandles etter ulike regelverk og av ulike myndigheter. Med arealer avsatt til marine industriparker kan en eller flere bedrifter planlegge for en eller flere ulike næringsaktiviteter kan finne sted i samme område. Da kan de vurdere og planlegge aktivitetene slik at påvirkningen mellom dem blir akseptabel. Det kan for eksempel være fornybar energiproduksjon og havbruk, eller ulike typer havbruk. Hvis infrastruktur og drift kan samordnes blir det også lavere kostnader.

Myndigheter må selvsagt vurdere og godkjenne planene, men hvis det kan gjøres helhetlig etter at det er planlagt for integrert næringsaktivitet, og ikke enkeltvis av forskjellige instanser underveis, vil det trolig være lettere å få til. Hvis industrielle aktiviteter kan fortettes så beslaglegger de mindre areal i kystsonen. Da kan det enten bli plass til mer næringsvirksomhet eller andre aktiviteter, eller en kombinasjon.

Kunnskapsgrunnlag og avveiingsmetoder

Rapporten vurderer mange ulike grep for fremtidig arealplanlegging i sjø. Hva kan det bety hvis andre enn kommunene får ansvaret for arealplanleggingen i kystsonen, og bør størrelsen på planområdene endres, er to spørsmål forskerne har stilt seg.

Om kunnskapsgrunnlaget og metoder for å prioritere mellom ulike interesser bør bli mer standardisert på tvers av kystsoneplanprosesser, er ett annet. Mer like metoder kan effektivisere både selve arealplanprosessene og gi mer effektiv arealfordeling, ved at avveiinger blir mer forutsigbare og at det blir mer likebehandling på tvers av områder. Dersom det blir mer systematisk innsamling av relevant kunnskap for arealplanlegging og den gjøres lett tilgjengelig for allmenheten, vil det øke sjansen for at det offentlige ordskiftet er faktabasert og at ikke misoppfatninger legges til grunn for politiske beslutninger.

———————

Nettsider hos FHF: https://www.fhf.no/prosjekter/prosjektbasen/901391/

Nettsider hos Nofima: https://nofima.no/prosjekt/havbruksforvaltning-2030/

Lik Nordnorsk Debatt på Facebook
Liker Kåre Skallerud og 58 k andre liker dette.

Meld deg på vårt nyhetsbrev og få e-post med utvalgte, viktige og spesielt leseverdige innlegg fra Nordnorsk debatt.
Skriv inn din email | Meld på

Her er du velkommen til å debattere saken videre. Men tenk gjennom hvordan du vil framstå og hvilke uttrykk du bruker. En liten huskeregel: Ikke skriv noe som du ikke kunne ha ropt ut på torget med mange tilhørere. Du må bruke fullt navn - falske profiler blir utestengt. Hold deg til saken, vis respekt og stor raushet overfor andre. Trakassering, trusler og hatske meldinger slettes.

Med vennlig hilsen Guttorm Pedersen, debattredigerer

0 kommentarer | Sorter etter Eldste

Legg til en kommentar ...

FORRIGE NYHET
Å fatte avgjørelser med uoverstigelige konsekvenser på et mangelfullt grunnlag

NESTE NYHET
Ruineres av staten

FÅ FORSIDEN NÅ

Mineraler for fremtiden
TORBJØRN RØE ISAKSEN | 19 | 7

Hvorfor vil ikke Nordkapp-politikerne prioritere løsninger som gir mer penger i en slunken kommunekasse?
KNUT BJØRN LINDKVIST | 66 | 17

Vindkraft ute av proporsjoner
Vindkrafta er like relevant for klimaet som hostesaft er for influensa
ODD HANDEGÅRD | 3 | 0

Foreldre for bompenger!
174 FORELDRE I TROMSØ | 9 | 3

Fortjener mennesker uten embetseksamen å bli latterliggjort?
ODD FYHN TROMSØ | 5 | 0

Vi mangler et forum i nord for kritisk historiedebatt
WALTER M. PEDERSEN LEIJON | 9 | 1

Prop. 116 L
Endringer i sameloven mv. (konsultasjoner)
Dette lovforslaget trenger absolutt å bli opplyst og debattert
KARL-WILHELM SIRKKA | 33 | 5

Nordkapp må tilhøre folket
NORDLYS | 416 | 31

Tromsø kommune og psykologtjenester
WILLY-TORE MØRICH | 11 | 0